

ЩЕРБИНА С.С.

*кандидат соціологічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри «Соціальна робота»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

**НАЦІОНАЛЬНА СИСТЕМА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ: ПРІОРИТЕТИ ДЛЯ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

23 червня 2022 року Україна набула статусу кандидата в члени Європейського Союзу, що вимагає від держави і українського суспільства акцентувати зусилля на реформуванні і модернізації ключових сфер державного управління, адаптації національного законодавства до європейських стандартів, реалізації цілей Сталого розвитку. Поряд з цим Україна перебуває у стані війни з Росією, на східно-південних територіях відбуваються бойові дії, а деокуповані території потребують відновлення системи соціального захисту для створення ефективної системи психосоціальної допомоги населенню, яке постраждало від війни. Це ускладнює процес модернізації і реформування системи соціального захисту і управління ним до європейських моделей урядування, але сприяє формуванню нового, антикризового, професійного управління процесами відновлення і розвитку системи публічного і державного управління соціальним захистом на засадах і принципах належного врядування. Тому на сьогодні важливим завданням в соціальній сфері є формування нової

моделі соціального захисту і системи публічного управління із врахуванням європейського досвіду і воєнного стану в Україні.

Формування ефективної та адаптивної моделі соціального захисту в умовах воєнного стану і повоєнного відновлення України привертає увагу багатьох науковців. Так, деякі автори зазначають, що «складовою соціального захисту має бути розвинений ринок соціальних послуг» [2, с. 361], який «пропонується розглядати як інтегровану систему трансформації ресурсів у процесі економічних відносин між суб'єктами ринку з приводу виробництва та споживання соціальних послуг в умовах змін середовища та багатовимірною впливу факторів і загроз» [2, с. 369]. Н. Петруха та ін. зазначають, що «важливим аспектом в умовах воєнного стану є реалізація соціальної політики, заснованої на розподілі», а «ефективність соціальної політики безпосередньо залежить від обсягу коштів у бюджеті, і їх реалізація повинна будуватися таким чином, як забезпечити мінімальні можливості для соціально незахищених категорій суспільства, враховуючи низьку ймовірність економічного зростання, погіршення відповідних прогнозів у короткостроковій перспективі через енергетичну кризу...» [3, с. 358]. У дослідженнях Л. Черенько доходить висновку щодо необхідності реформування системи соціальної підтримки, на що впливає «значне збідніння населення країни та розширення кола вразливих контингентів унаслідок війни загострює проблему адресації обмежених ресурсів найнужденнішим. Зволікання з вирішенням цієї проблеми у період військових дій та повоєнної відбудови буде здійснювати негативний, а подекуди і руйнівний вплив на суспільство через дотримання принципів соціальної справедливості та дієвої підтримки людей у скрутні часи, а також у зв'язку з ризиками уповільнення економічного зростання» [1, с. 73]. Як бачимо, зазначені автори наголошують на необхідності державного регулювання в соціальній сфері, яке засновано на справедливому розподілі бюджетних коштів на підтримку найбільш вразливих категорій населення, серед яких постраждали від бойових дій, ветерани займають провідне місце.

Отже, з одного боку, перед національною системою соціального захисту населення поставлено нові завдання та розроблення нових механізмів соціального захисту населення, що зумовлено початком російської військової агресії, і, з іншого – вступ до Європейського Союзу вимагає адаптації національної системи соціального захисту до європейських стандартів і європейського соціального простору, інкорпорацію кращих практик соціальної політики і моделей соціального захисту ЄС і моделей управління системою соціального захисту в межах Єдиного адміністративного простору ЄС.

Список використаних джерел

1. Черенько Л. Націленість соціальних програм на вразливі групи населення: сталі тенденції та повоєнні перспективи. *Демографія та соціальна економіка*. 2023. № 1 (51). С. 73-95.
2. Nazarova G., Demianenko A., Bozhydai I., Nazarov N., Demchenko K., Semenov A. Organizational and economic support for the development of the social services market in Ukraine. *Financial & Credit Activity: Problems of Theory & Practice*. 2023. № 2 (49). P. 361-371.
3. Petrukha N., Petrukha S., Alekseyenko N., Kushneruk O., Mazur A. Social imperatives of public finance : war adaptation and principles of postwar recovery. *Financial & Credit Activity : Problems of Theory & Practice*. 2023. № 3 (50). P. 358-371.